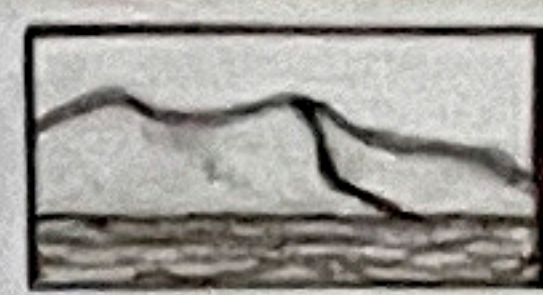

CULTURA I CAPITAL

EL MARGE LLARG

VINYET PANYELLA
@vinyetp

La pèrdua de pes de la cultura en el món mediàtic i la manca de reflexió en format de d'assaig que depassi l' "instant book" són dues realitats a transformar per poc que es vulgui contribuir a una societat capaç d'elaborar i digerir pensament crític i, per derivació, voluntat de transformació. La cultura ha estat absent dels darrers debats electorals i l'exercici de responsabilitats en aquest àmbit no són llocs políticament gaire cobejats. La immediatesa mediàtica s'ha cruspit els espais de debat i reflexió substituïnt-los per aquest gènere tan de pati de galliner com solen ser les tertúlies.

Per això celebro doblement el sisè volum d'una col·lecció d'assaig en català de les Publicacions de l'Abadia de Montserrat que dirigeix el periodista i professor Francesc-Marc Alvaro. Ens falten reflexió i pensament de fons i la col·lecció denominada significativament Magma hi incideix de ple entroncant amb un determinat prototipus de llibres que es publicaven els anys setanta i vuitanta amb vocació de reflexió i transformació. Eren obres que van contribuir, i no poc, a la credibilitat de l'assaig, que és la forma literària del pensament, i a una posada en valor de la cultura d'acord amb el sistema de valors del moment; penso en les de l'Editorial Nova Terra o en els primers anys d'Edicions 62. Desitjo llarga vida a la col·lecció Magma, que va començar amb tanta modestia en el seu llançament com contundència en els primers títols: "L'absolut digital" de J. M. Micó, i "Populisme. El llenguatge d'adulació de les masses", de Ferran Sàez.

"Barcelona, cultura sense capital. De l'ebullició col·lectiva al talentisme creatiu" és l'obra en que el professor Marc Roig i Badia passa comptes amb els darrers

Barcelona és una de les deu capitals culturals d'Europa.

L'anàlisi crítica de Roig és implacable, com ho són les conclusions que se n'extreuen

quaranta anys des de la ciutat de Barcelona, i no s'està de res. En la presentació que ha tingut lloc aquesta setmana al Cercle de Cultura, Francesc-Marc Alvaro definia el llibre com a insòlit, higiènic, insolent i amb gens de ganes de complaure. En destaco l'adjectiu higiènic perquè passa revista sense contemplacions a les polítiques culturals, o la seva absència, a dreta, a esquerra i als del camí d'enmig. Del sumari es dedueix que Marc Roig, professor d'antropologia, teoria de la comunicació i política cultural a la Universitat Ramon Llull i en màsters diversos, no ha volgut deixar res per verd. No es pot dir que se situï en l'equidistància – aquest espai tan devaluat... –, però tampoc que es decanti cap els uns o els altres.

L'anàlisi crítica de Roig és implacable com ho són les conclusions que se n'extreuen. L'evolució de les polítiques i pràctiques culturals des de la recuperació institucional ha passat per fases marcades per les modalitats d'acció: la de l'economicisme a ultrança que es va practicar sense pietat contra institucions que

no agradaven o feien nosa; el gerencialisme institucional prepotent del que encara queden bastions a demolir; la transformació de la ciutadania i la comunitat en mers consumidors, senyal inequívoc del predomini de l'industrialisme cultural; l'expulsió de les humanitats i les arts del medi educatiu – un dels dramemes d'actualitat; la renúncia de les grans institucions

a l'articulació cultural del país; una professionalització cultural en fals que ha quedat abocada a la precarietat; la pèrdua de la visió social, en el més ampli significat i aplicació, que hauria de ser inherent a qualsevol expressió cultural. Aquests són els titulars de referència.

Els processos que han conduït a la seva cristal·lització es destil·len en els epígrafs del llibre, entre els quals, "Fer ciutat contra fer país", "El declivi de la cultura popular catalana", "Heroïna i barraquisme", "El Pacte Cultural, primer símptoma del fracàs", "Ajuntament i Diputació contra Generalitat", "El cas dels ensenyaments artístics", "Inauguració del CCCB, el nostre garatge", "La triple fugida endavant del MAGBA" i un nodrit etcètera que constitueix un esquer indefugible per a la lectura.

Perquè un altre element que caracteritza aquest assaig entre la provocació i la memòria és el del llenguatge. Una expressió aparentment col·loquial, sense cites ni notes a peu de pàgina, ni estadístiques ni ràtios, que comporta una lectura fàcilment digerible. El que passa és que a més d'un li pot provocar una indigestió i fins i tot una sobredosi. "Barcelona, cultura sense capital" ha deixat evaporar l'ebullició i ara contempla la diàspora del talent sense poder retenir-lo perquè extraviat l'escala de valors que tenia la ciutadania com a epicentre. Molt a pensar, i molt a debatre, encara.